

CARILLON Stadsbeiaardier al 35 jaar op zijn post

'Ik hoor langzamerhand bij 't stedelijk erfgoed, net als de Toren'

Als twintigste stadsbeiaardier staat Jacques Maassen in een 500-jarige traditie. Zelf klimt hij al 35 jaar meermaals per week naar zijn klavier in de Grote Toren. Zijn vader en grootvader gingen hem daarin voor. Hij hoopt dat zijn zoon Paul de vierde Maassen op rij mag worden.

Naam: Jacques Maassen
Beroep: stadsbeiaardier, muziekdocent Nieuwe Veste
Geboren: 4 december 1947
Burgerlijke staat: partner van Irene Meeuwesen; vier kinderen
Opleiding: muziekwetenschappen universiteit Utrecht, beiaardiersopleiding Amersfoort.
Nevenfuncties: bestuur Breda Nassaustad en Vrienden Nieuwe Veste, cursusleider Brede Aa, programmamaker StadsRadio; oprichter Torenblazers en Klokkenluidersgilde KGB; oud-voorzitter 'Engelbrecht van Nassau'
Hobby's: historisch onderzoek automatische beiaardmuziek, componeren

door
Leo Nierse
 leo.nierse@bndestem.nl

Iedere Bredanaar kent Jacques Maassen. Al was het maar van de parelende klanken die hij, als *speelman in gemeentedienst* op feest- en marktdagen in een muzikale confetti over het stadshart uitstrooit. Vanachter zijn op 65 meter hoogte in de Grote Toren opgestelde beiaardklavier trakteert hij zijn stadsgenoten op een eclectische mix van, pakweg, Bach, Abba, 't Zesde en Vader Abraham. En als NAC heeft gewonnen, klinkt het toren-carillon op dinsdagochtend het clublied - met improvisaties en al. De melodietjes waarmee het auto-

matische speelwerk van de toren het stadsvolk elk kwartier letterlijk bij de tijd houdt - die 'stopt' Maassen er ook in. Tweemaal per jaar versteekt hij het carillon met nieuwe deuntjes, die hij als hobby overal vergaart. Zijn bronnen moeten zowel Valerius' *Gedenck-Clanck*, het *Geuzenliedboek* en *Onder de groene linde*, als de *Arbeidsvitaminen* en de *Top 40* behelzen. Andersom kent Jacques Maassen misschien niet iedere Bredanaar, maar veel lijkt dat niet te schelen. Geboren en getogen in het naoorlogse Ginneken, en sinds jaar en dag actief in het culturele leven, kent hij Breda als zijn broekzak. Zonder aarzeling kan ie man én paard bij naam en toenaam noemen - en dat doet ie in alle ongedwongenheid ook om de haver-

klap. Het aardige is dat hij over iedereen die hij noemt uitsluitend waarderende woorden spreekt. We zitten in zijn domein. Een als studeervertrek ingerichte voorkamer van een laat-19e-eeuws herenhuis binnen de singels. Daar trekt de musicus zich achter de suitedeuren terug, om aan zijn kolossale, antieke bureau lezingen voor te bereiden en stukken voor vaktijdschriften te schrijven. Of om te studeren en te componeren aan zijn oefenklavier, een omgebouwd torenklavier dat in 1996 na verrichte diensten uit de Grote Toren is gekeld. Hier in huis klinkt het instrument verbaasd zacht.

„Eigenlijk zijn wij, de Maassens, ook autochtonen”, zegt ie met een actuele kwinkslag „We wonen nog geen honderd jaar in de stad.”

Vertel...

„Mijn Limburgse grootvader, Jac. A. Maassen, kwam in 1913 naar Breda. Vanuit Keulen, waar ook mijn vader, Peter, geboren is. Mijn opa was met een Bredase getrouwd, een tante van Joep Peeters trouwens. Van 1923-1946 was hij hier stadsbeiaardier. Mijn vader, die een echte Ginnekense trouwde, heeft zijn vader opgevolgd en op mijn beurt heb ik zijn functie, in 1975 overgenomen. Een jaar later werd ik tevens muziekleraar op het OLV. Toen ik hier ook nog een huis vond, kon ik in '77 van Utrecht naar Breda terugkeren.”

De 'autochtoon' is onderhand toch wel leuk ingeburgerd.

„Overal in de stad zijn zaken waar ik met de beiaard op kan aansluiten. Tijdens *De Tranen van Van*

Jacques Maassen in zijn studeerkamer thuis vóór het oefenklavier onder een kunstwerk van Dio Rovers.

foto Charlotte Akkermans/het fotoburo

Cooth - ik noem maar wat - speel ik smartlappen. De mensen weten dat ik overal letterlijk op inspeel en als ik door de stad loop, word ik daar ook over aangesproken. Ik

praat ook altijd veel met mensen die zich verdienstelijk voor de stad maken. Zulke interactie maakt je pas echt tot stadsbeiaardier. Ha, zo langzamerhand ben ik zelf tot het

erfgoed gaan horen, net als de toren. Mijn drie kanten - Bredanaar, beiaardier en muziekwetenschapper - komen hier helemaal samen. Daar hoeft ik de stad niet voor uit.”

Een contente mens.

„Zeker. Ik werk in het mooiste gebouw van Nederland en ik rij door het mooiste park van van Nederland en dan smul ik ook nog

van de rijke stadshistorie.”

Wat is je favoriete plek in de stad?
 „Wat de nieuwe architectuur betreft, ben ik een absolute fan van de Nieuwe Veste. Prachtige creatie van Herman Hertzberger; voor mij zit het in de hoogte van de bibliotheek. Het pand ligt midden in de stad, is heel toegankelijk en gastvrij, waanzinnig mooi en - met concertzaal, UTPunt en leescafé - reuze functioneel. Er komt daar dan ook van alles over de vloer. Ik ben er kind aan huis en mag er, als ambtenaar/docent, nog twee jaar aan verbonden blijven ook.”

Waar komt die volkomen identificatie met de stad eigenlijk vandaan?

„'t Begint allemaal met heemkunde, interesse voor je directe omgeving. Ik zat op de Laurentius-school aan de Viandenlaan en in de 6e klas dicteerde onderwijzer Bob van der Pas ons de hele Bredase stadshistorie. Dat dicteert heeft er veel mee te maken.”

In de toren zit je dan gebeiteld.

„Als ik op 't Stadskantoor de boel een beetje wil jennen, zeg ik dat ik de hoogst geplaatste ambtenaar van Breda ben, en de meest gefotografeerde werkplek heb.”

Buiten die heemkundige context is er toch ook puur muzikale uitdaging?

„In '85 begon ik op beiaard samen te spelen met muzikanten uit andere disciplines, zoals Benny Ludemann (gitaar) en wijlen Rob Cremer (cornet). Die andere instrumenten worden dan versterkt met speakers op de torenomloop. De mogelijkheden tot variatie zijn enorm. Zo'n tien jaar geleden heeft dat ook geleid tot de oprichting van De Torenblazers. Nu werk ik aan een compositie voor beiaard en Japanse taiko drums; die wordt in 2012 in Japan uitgevoerd. Komend voorjaar geef ik daar een aantal concerten samen met de High Sierra Jazz Band.

Een 40-jarig ambtsjubileum gaat er niet meer van komen.

„Maar er is wel een nieuwe generatie Maassen. Mijn zoon Paul vervangt mij soms al. Ik hoop dat hij de nieuwe stadsbeiaardier wordt.”

Het echte werk: de stadsbeiaardier (in 2000), achter het klavier van het toren-carillon op zo'n 65 meter boven de stad. foto BN DeStem/Johan van Gurp